

DIS!NFO

BRIEF



April 2023.

KRST I KRUNA – OSVEŠTAVANJE POLITIKE

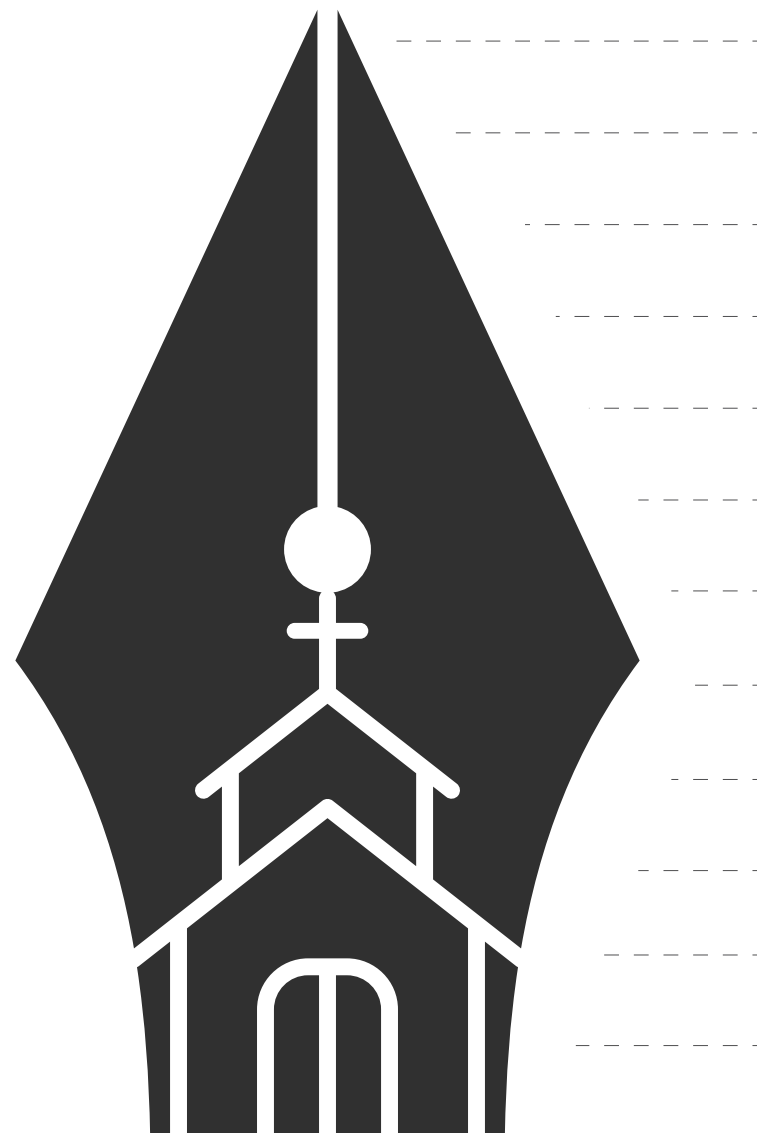
DFC ANALIZA

Nova [analiza](#) Digitalnog forenzičkog centra pod nazivom *Krst i kruna – osveštavanje politike* tretira djelovanje Srpske pravoslavne crkve (SPC) u Crnoj Gori. Djelovanje Srpske pravoslavne crkve u Crnoj Gori predstavlja složenu interakciju između vjerskih i političkih interesa, koja ima značajne i opredjeljujuće implikacije na političke procese, ali i cjelokupno crnogorsko društvo.

To djelovanje se može posmatrati kroz niz kontroverzi i neslaganja sa državom, a najdirektniji oblik ispoljavanja bilo je pokretanje protestnih litija tokom 2020. godine. Javni nastupi predstavnika SPC iskristalisali su anti-demokratski i anti-liberalni karakter te vjerske organizacije, uz učestalo protivljenje univerzalnim ljudskim pravima i otvoreno suprotstavljanje naporima osnaživanja i promovisanja crnogorske državnosti, jezika i

kulture. SPC je u kontinuitetu bila uključena u anti-NATO, anti-zapadne mitinge, proteste i demonstracije, kampanje za parlamentarne i lokalne izbore i bila je glasna o gotovo svakom političkom ili društvenom pitanju. Kršeno je načelo sekularizma i u kontinuitetu promovisan ruski narativ, što je vidljivo i u slučaju aktuelne agresije na Ukrajinu.

U susret parlamentarnim izborima kao i mogućem popisu stanovništva, koji je sa brojnih adresa definisan kao ključno političko pitanje, vrlo je vjerovatno da će SPC dodatno iskoristiti sve povoljnije političko okruženje.



IZBORI POD LUPOM: KRATAK OSVRT NA PREDSJEDNIČKE IZBORE

DFC ANALIZA

U novoj [analizi](#) Digitalnog forenzičkog centra pod nazivom *Izbori pod lupom: Kratak osvrt na predsjedničke izbore* analizirani su narativi i dezinformacione kampanje koje su obilježile dva kruga predsjedničkih izbora u Crnoj Gori. Izbori su pokazali, da Crna Gora, pored disfunkcionalnih institucija, nesređenog biračkog spiska i izbornog zakonodavnog okvira koji je predmet brojnih kritika, mora da nađe način da se izbori i sa medijskim i političkim uticajem van svojih granica. Kao i tokom parlamentarnih izbora 2020. godine i lokalnih izbora u Nikšiću 2021. godine, mediji iz Srbije su prednjačili u izvještavanju o situaciji u Crnoj Gori tokom predsjedničkih izbora.

Naslovi članaka su nerijetko bili tendenciozni i obojeni senzacionalizmom. Na taj način se pokušalo uticati na javno mnjenje, a često i obmanuti javnost u

Crnoj Gori. Pored portala značajan kanal za širenje dezinformacija, lažnih vijesti i narativa tokom predsjedničkih izbora bile su društvene mreže, koje sve češće postaju izvor informacija za medije.

U susret predstojećim vanrednim parlamentarnim, ali i svim narednim izborima, Crna Gora mora pronaći način da se izbori i prevaziđe probleme disfunkcionalnosti institucija, nesređenog biračkog spiska i izbornog zakonodavnog okvira, uz uspostavljanje institucionalnih kapaciteta za nadgledanje i pravovremeno i odlučnije suprotstavljanje stranim uticajima na izborne procese.



DEZINFORMACIJE – IZAZOV ZA EVROPSKE INTEGRACIJE I DEMOKRATIJU

DFC INFO

Analitičar Digitalnog forenzičkog centra Milan Jovanović je, na panelu *Dezinformacije – izazov za evropske integracije i demokratiju* u organizaciji Evropskog parlamenta i Grupe za podršku demokratiji i koordinaciju izbora Evropskog parlamenta, zajedno sa članovima Odbora za strano uplitanje u demokratske procese i predstavnicima Evropske službe za spoljne poslove, razgovarao sa mladim liderima, članovima regionalnih parlamenata i predstavnicima civilnog društva iz zemalja Zapadnog Balkana o problemima dezinformacija i stranog miješanja u Crnoj Gori i regionu.

Sa panela je poručeno da je za efektivnu borbu protiv dezinformacija i malignih stranih uticaja potrebna saradnja na svim nivoima društva, uz političku volju kao neizostavni dio rješenja. Panel je organizovan u okviru događaja

Premošćivanje jaza – Zapadni Balkan s koji ima za cilj da ojača angažman mladih u politici kroz diskusije koje se bave pitanjima kao što su uloga mladih u procesu proširenja, zelena tranzicija i dezinformacije.

Tokom događaja mladi su se sastali i sa evropskim parlamentarcem i vodećim članom za Zapadni Balkan Vladimirom Bilčkom koji je rekao da je dijalog važan za evropsku budućnost Zapadnog Balkana što znači dugoročnu posvećenost Zapadnog Balkana evropskom projektu i njegovim vrijednostima.



DFC U POSJETI EVROPSKOM CENTRU IZVRSNOSTI ZA SUZBIJANJE HIBRIDNIH PRIJETNJI

DFC INFO



Analitičar Digitalnog forenzičkog centra Marko Banović boravio je u studijskoj posjeti u Helsinkiju koja je organizovana od strane Savjeta za regionalnu saradnju, u partnerstvu sa Evropskim centrom izvrsnosti za suzbijanje hibridnih prijetnji i uz podršku italijanskog Ministarstva spoljnih poslova i međunarodne saradnje.

Savjet za regionalnu saradnju okupio je dvadeset predstavnika medija, civilnog društva, institucija i regulatornih tijela za elektronske medije sa Zapadnog Balkana u cilju podizanja svijesti o borbi protiv hibridnih prijetnji i dezinformacija. Tokom posjete razmijenjena su iskustva i istaknuti problemi sa kojima se suočava Crna Gora i region kada su u pitanju hibridne prijetnje. Tokom posjete predstavljeno je i istraživanje o uticaju rata u Ukrajini na Balkanu koje pokazuje da je 78% ispitanika svjesno značajnog porasta kampanja dezinformacija, a 60% smatra da su e-usluge njihovih vlada izuzetno ranjive na sajber napade i da imaju loše pripremljenu kritičnu infrastrukturu za sajber napade.

KAKO KREIRATI USPJEŠNU KAMPANJU

OBUKA Digitalni forenzički centar je 19. i 20. aprila 2023. godine organizovao dvodnevni trening pod nazivom Kako kreirati uspješnu kampanju za mlade političkih partija u Crnoj Gori. Obuku je vodila Nataša Niškanović, sertifikovana master trenerica u oblasti medijske pismenosti.

Cilj obuke je da da odgovore na pitanja šta su kampanje i kako pokreću promjenu, kao i kako kreirati uspješnu kampanju uz teorijsko objašnjenje i praktičnu primjenu nekih od alata kao što su targetiranje ciljne grupe i platno kampanje. Polaznici su bili predstavnici mladih iz: Demokratske partije socijalista (DPS), Pokreta URA, Socijaldemokratske partije (SDP), Bošnjačke stranke (BS) i Mladi Evrope – Pokret Evropa Sad. Učesnici su tokom prvog dana treninga imali priliku da saznaju više o svijetu

(dez)informacija i trenutnim medijskim narativima, šta su kampanje i kako pokreću promjenu, mapiranje ciljne publike i alatima za kreiranje kampanja u 15 koraka. Drugog dana treninga, učesnici su i praktično primijenili svoja novostečena znanja kreirajući kampanje koje prave pozitivne društvene promjene, koje su na kraju treninga uspješno i prezentovali.



INTERNSHIP PROGRAM ISTRAŽI-UKAŽI

OBUKA Prepoznajući značaj medijske pismenosti za ostvarivanje aktivnije uloge svakog pojedinca u kontekstu društvene zajednice kojoj pripada, Digitalni forenzički centar je u saradnji sa Fakultetom političkih nauka, Univerziteta Crne Gore organizovao dvonedjeljnu praksu za studente.

Sarađivali smo sa mladim, perspektivnim studentima, koji su unaprijedili svoja znanja iz oblasti pretrage putem otvorenih izvora, medija u 21. vijeku, medijske pismenosti, društvenih mreža i naučili kako se mogu izboriti sa sve većim problemom dezinformacija i lažnih vijesti. Digitalni forenzički centar je tokom četvorogodišnjeg djelovanja postao relevantan činilac u borbi protiv dezinformacija i lažnih

vijesti istražujući najznačajnije društveno-političke teme na unutrašnjem planu, kao i aktuelne političke događaje u regionu i svijetu. Aktivnim praćenjem i analiziranjem brojnih objava, DFC je ukazivao na štetne narative u medijima i na društvenim mrežama. Značaj medijske pismenosti se ogleda i u uticaju medija na glavne demokratske procese. Za demokratsko učesće građana potrebne su vještine kritičkog mišljenja i samoizražavanja. Medijska pismenost treba da omogući, prvenstveno mladim ljudima, shvatanje političkog diskursa i aktivno učestvovanje u njemu. Time će i kao medijski pismeni, dobro obaviješteni građani, biti u mogućnosti da donose samostalne odluke o demokratskim procesima.

PRVA CRNOGORSKA BEZBJEDNOSNA AKADEMIJA ZA MLADE

DFC INFO

Analitičar Digitalnog forenzičkog centra Milan Jovanović bio je jedan od predavača na Prvoj crnogorskoj bezbjednosnoj akademiji za mlade, koju je Centar za građansko obrazovanje (CGO) organizovao u okviru istoimenog projekta uz podršku NATO Odjeljenja za javnu diplomatiju.

[Akademija](#) je okupila 20 studenata/kinja koji su imali priliku da učestvuju u interaktivnim predavanjima sa predavačima iz Crne Gore i inostranstva. Fokus je bio na upoznavanju NATO saveza i njegove spoljne politike, uloge Rusije na Zapadnom Balkanu, pozicije vjerskih organizacija u narastajućem ekstremizmu kod mladih,

nadležnostima institucija u procesima koji su posebno ranjivi na strane uticaje.

Učesnici su imali priliku da uče kako da prepoznaju dezinformacije u tradicionalnim medijima i na društvenim mrežama, identifikuju botove i trolove, nauče kako da provjere informaciju, da se upoznaju sa osnovnim konceptima sajber bezbjednosti, načinima čuvanja privatnosti u online okruženju, ali i sa komunikacionom politikom NATO-a u Crnoj Gori.



Ovaj projekat finansira Ambasada SAD u Podgorici. Mišljenja, nalazi, zaključci ili preporuke koji su ovdje izneseni su stav autora i ne odražavaju nužno stav Stejt dipartmenta/Vlade SAD.